

Date de réception : 09/08/2024

Zaak C-483/24

Verzoek om prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

10 juli 2024

Verwijzende rechter:

Hof van Cassatie (België)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

26 juni 2024

Verzoekende partij:

Procureur général près la Cour d’appel de Liège

Verwerende partij:

Aldi SA

Hof van Cassatie van België

Arrest

[OMISSIS]

DE PROCUREUR-GENERAAL BIJ DE COUR D’APPEL DE LIEGE (hof van beroep Luik, België), eiser tot cassatie,

tegen

ALDI, naamloze vennootschap, met zetel te Vaux-sur-Sûre, parc artisanal de Villeroux, 4,

beklaagde,

verweerster in cassatie,

[OMISSIS]

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen een arrest dat op 12 februari 2024 is gewezen door de cour d'appel de Liège, correctionele kamer.

[OMISSIS]

II. FEITEN

1. Naar aanleiding van een controle in een aantal winkels en een magazijn van verweerster was het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (hierna: „FAVV”) van mening dat verweerster de Europese regelgeving inzake hygiëne en voedselveiligheid had geschonden en heeft het verschillende processen-verbaal opgesteld over de volgende feiten:

- aanwezigheid van uitwerpselen en kadavers van knaagdieren;
- ontbreken van een systeem voor ingangsccontrole van geleverde producten;
- aanwezigheid van aangevreten en bevulde artikelen;
- risico van verontreiniging en vervuiling.

2. Verweerster is vervolgens door het openbaar ministerie vervolgd voor de volgende tenlasteleggingen:

Oorzaak I: [OMISSIS]

A. Schending van artikel 4 van en bijlage II bij verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne, en artikel 9, § 3, van het koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen, omdat de algemene en specifieke hygiënevoorschriften niet zijn nageleefd door verweerster als exploitant van een levensmiddelenbedrijf die zich bezighoudt met enigerlei stadium van de productie, verwerking en distributie van levensmiddelen. Met name:

1. zijn op 25 november 2021 in Florenville door ongedierte aangevreten producten aangetroffen die te koop stonden in de winkel (drie pakken bloem, Albona, 1 kg). Eén verpakking was bijna leeg, terwijl het FAVV geen bloem op het schap of in het magazijn heeft aangetroffen. Deze verpakking was verontreinigd met uitwerpselen en urine (samengeklonterde bloem) en ook met haren [OMISSIS];

2. is op 25 november 2021 in Florenville geconstateerd dat een systeem voor ingangscntrole van geleverde producten ontbrak. Er zijn door ongedierte aangevreten producten aangetroffen die te koop stonden in de winkel [OMISSIS];
3. zijn op 6 juli 2022 in Florenville uitwerpselen van knaagdieren gevonden in de hoek van de winkel naast de koelafdeling en de nooduitgang [OMISSIS];
4. is op 6 juli 2022 in Florenville een door ongedierte aangevreten artikel aangetroffen dat te koop stond in de schappen, [OMISSIS];
5. is op 6 juli 2022 in Florenville geconstateerd dat een systeem voor ingangscntrole van geleverde producten ontbrak. In de schappen is een voor consumptie ongeschikt product aangetroffen dat ter beschikking van de consument stond zonder dat het als zodanig was aangemerkt en was opgeslagen als een niet-conform product [OMISSIS];
6. zijn op 12 januari 2022 in Bütgenbach muizenuitwerpselen in de gehele bedrijfsruimte (magazijnvloer, winkelvloer, winkelschappen) en een kadaver van een muis in het magazijn aangetroffen [OMISSIS];
7. is op 12 januari 2022 in Bütgenbach een risico van verontreiniging vastgesteld: aanwezigheid van vuil in de diepvrieskasten van de winkel en aanwezigheid van vuil in het vak „samen tegen verspilling” in een koelkast van de winkel, [OMISSIS];
8. zijn op 29 juni 2022 in Bütgenbach op verschillende plaatsen in de winkel en het magazijn muizenuitwerpselen aangetroffen (op een houten pallet in het magazijn, op en onder verschillende pallets in de winkel), alsmede een kadaver van een muis (op de magazijnvloer) [OMISSIS];
9. is op 29 juni 2022 in Bütgenbach vuiligheid aangetroffen op de vloer van het magazijn, waar het reinigingsmateriaal staat (vooral in de waterafvoer) [OMISSIS];
10. zijn op 8 februari 2022 in Eynatten muizenuitwerpselen gevonden op de vloer van de winkel [OMISSIS];
11. is op 8 februari 2022 in Eynatten vuiligheid aangetroffen in de hoeken, op de vloer (vooral in het magazijn) [OMISSIS];
12. zijn op 29 juni 2022 in Eynatten op verschillende plaatsen in de winkel en in het magazijn muizenuitwerpselen gevonden: in de winkel, op de vloeren, op de schappen, op de levensmiddelen; in het magazijn, op de grond naast de vuilbakken, op een lege houten pallet [OMISSIS];
13. is op 29 juni 2022 in Eynatten vuiligheid aangetroffen op de vloer van het magazijn, waar het reinigingsmateriaal staat (vooral in de waterafvoer) [OMISSIS];

14. zijn op 4 februari 2022 in Athus talrijke sporen (uitwerpselen en urine) van ongedierte in de winkel en het magazijn aangetroffen (onder de koelvitruines dichtbij de vallen nrs. 5 en 6, in het magazijn dicht bij val nr. 7, buitendeur). Voorts waren er sporen van ongedierte rond pallets met non-food-artikelen (textiel enz.) die in het magazijn waren opgeslagen. In de bake-off-afdeling zijn veel uitwerpselen van ongedierte aangetroffen. [OMISSIS];

15. zijn op 4 februari 2022 in Athus op verschillende plaatsen aangevreten en bevuilde producten aangetroffen die te koop stonden in de schappen (vijf pakken bloem Albona 1 kg,...., een pak met acht individueel verpakte croissants délipain..., een eenheid L15..., een pak met zes chocoladebroodjes délipain...); [OMISSIS];

16. is op 4 februari 2022 in Athus geconstateerd dat een systeem voor ingangscntrole van goederen zoals vereist volgens het autocontrolesysteem van de vestiging ontbrak, iets waar het FAVV reeds herhaaldelijk op heeft gewezen in andere ALDI-vestigingen en in het hoofdkantoor van Vaux-sur-Sûre naar aanleiding van in het verleden vastgestelde schendingen, [OMISSIS];

17. zijn op 6 juli 2022 in Athus uitwerpselen van knaagdieren aangetroffen in het magazijn (op een rand langs de recyclingcontainers) en in de winkel (achter een pallet in de afdeling diervoeding naast een val) [OMISSIS];

18. zijn op 7 februari 2022 in Vaux-sur-Sûre op verschillende plaatsen in het magazijn uitwerpselen van ongedierte (knaagdieren) gevonden. Er zijn drie dode muizen aangetroffen: twee in de afdeling verse producten (achter een metalen rail waar pallets worden klaargezet voor de winkels...), één in de afdeling droge voeding naast de chocoladebroodjes en croissants (...). Vlak voor de inspectie is door het ongediertebestrijdingsbedrijf RENTOKIL een controle uitgevoerd [OMISSIS];

19. zijn op 29 juni 2022 in Bastenaken uitwerpselen van knaagdieren aangetroffen achter de oven in de „bake-off”-ruimte, alsook op verschillende plaatsen in het magazijn [OMISSIS];

20. zijn op 29 juni 2022 in Vaux-sur-Sûre uitwerpselen van knaagdieren aangetroffen rond de deuren van verschillende laadkaaien (21 tot en met 43). Er zijn twee dode muizen aangetroffen, geplet in het sluitsysteem van de deuren van de kaaien 27 en 39 [OMISSIS];

21. zijn op 13 juli 2022 in Eynatten uitwerpselen van muizen aangetroffen op zes winkelschappen (naast levensmiddelen) [OMISSIS].

Oorzaak II: [OMISSIS];

Samenhangend met het bovenstaande is op 3 september 2020 in Lontzen een schending geconstateerd van artikel 4, lid 2, van en hoofdstuk 9, punt 4, van bijlage II bij verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne, en artikel 9, § 3, van het

koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen, omdat de algemene en specifieke hygiënevoorschriften niet zijn nageleefd door verweerster als exploitant van een levensmiddelenbedrijf die zich bezighoudt met enigerlei stadium van de productie, verwerking en distributie van levensmiddelen. Met name zijn op de vloer van het magazijn en de winkel uitwerpselen van muizen aangetroffen.

3. Bij vonnis van 15 maart 2023 heeft de tribunal correctionnel du Luxembourg, division Neufchâteau (correctionele rechtbank Luxemburg, afdeling Neufchâteau, België) verweerster vrijgesproken van alle tegen haar ingebrachte tenlasteleggingen.

Verzoeker heeft tegen dat vonnis hoger beroep ingesteld.

In het bestreden arrest wordt het vonnis van de tribunal correctionnel bevestigd en wordt verweerster bijgevolg vrijgesproken van alle tenlasteleggingen, die als volgt zijn ingedeeld:

- de tenlasteleggingen A3, A6, A8, A10, A12, A14, A17, A18, A19, A20 en A21 van ([OMISSIS] „Oorzaak I”), en de enige tenlastelegging van ([OMISSIS] „Oorzaak II”) (aanwezigheid van uitwerpselen en kadavers van knaagdieren);
- de tenlasteleggingen A2, A5 en A16 van ([OMISSIS] „Oorzaak I”) (ontbreken van een systeem voor ingangscntrole van geleverde producten);
- de tenlasteleggingen A1, A4 en A15 van ([OMISSIS] „Oorzaak I”) (aanwezigheid van aangevreten en bevulde artikelen);
- de tenlasteleggingen A7, A9, A11 en A13 van ([OMISSIS] „Oorzaak I”) (risico van verontreiniging en vervuiling).

III. BESLISSING VAN HET HOF

Niet-ontvankelijkheidsgrond tegen het middel:

[OMISSIS]. [verwerping van de niet-ontvankelijkheidsgrond]

Middel:

5. Het middel betreft schending van artikel 4 van en bijlage II bij verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne, alsook schending van artikel 9 van het koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden

verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen.

Met het middel wordt het hof van beroep verweten te hebben geoordeeld dat voornoemde Europese bepalingen slechts een inspanningsverplichting opleggen aan exploitanten van levensmiddelenbedrijven en dat de enkele aanwezigheid van sporen en uitwerpselen van ongedierte in de betrokken winkels en het magazijn op zich geen schending van deze bepalingen vormt.

6. Artikel 4, lid 2, van voornoemde verordening bepaalt dat exploitanten van levensmiddelenbedrijven die zich bezighouden met enigerlei stadium van de productie, verwerking en distributie van levensmiddelen, zich moeten houden aan de algemene hygiënevoorschriften van bijlage II, alsmede aan alle specifieke voorschriften van deze verordening.

In hoofdstuk I, punt 2, onder c), van bijlage II wordt bepaald dat de indeling, het ontwerp, de constructie, de ligging en de afmetingen van ruimten voor levensmiddelen zodanig moeten zijn dat goede hygiënische praktijken mogelijk zijn, onder andere door bescherming tegen verontreiniging, en met name bestrijding van schadelijke organismen.

Volgens hoofdstuk V, punt 1, onder a), van bijlage II moeten alle artikelen, uitrustingsstukken en apparatuur die met voedsel in aanraking komen, afdoende worden schoongemaakt en zo nodig ontsmet, en moeten het schoonmaken en ontsmetten zo frequent plaatsvinden dat elk gevaar van verontreiniging wordt vermeden.

Overeenkomstig hoofdstuk IX, punt 2, van bijlage II moeten grondstoffen en alle ingrediënten die in het levensmiddelenbedrijf zijn opgeslagen, worden bewaard in adequate omstandigheden die erop gericht zijn bederf te voorkomen en verontreiniging tegen te gaan.

Volgens hoofdstuk IX, punt 3, van bijlage II moeten levensmiddelen in alle stadia van de productie, verwerking en distributie worden beschermd tegen elke vorm van verontreiniging waardoor de levensmiddelen ongeschikt kunnen worden voor menselijke consumptie, schadelijk worden voor de gezondheid, dan wel op een zodanige wijze kunnen worden verontreinigd dat zij redelijkerwijs niet meer in die staat kunnen worden geconsumeerd.

In hoofdstuk IX, punt 4, van bijlage II is bepaald dat adequate maatregelen moeten worden genomen om schadelijke organismen te bestrijden.

7. Volgens het hof van beroep was het niet de bedoeling van de Uniewetgever om exploitanten van levensmiddelenbedrijven die zich bezighouden met enigerlei stadium van de productie, verwerking en distributie van levensmiddelen een resultaatsverplichting op te leggen op het gebied van ongediertebestrijding. Ter ondersteuning van zijn beslissing heeft het hof van beroep verwezen naar:

- de „HACCP”-beginselen die zijn uiteengezet in artikel 5 van voornoemde verordening en een risicoanalyse en beheersing van kritische punten inhouden;
- de mededeling van de Europese Commissie (2022/C 355/01) betreffende de uitvoering van systemen voor de beheersing van de voedselveiligheid bestaande uit goede hygiënepraktijken en op de HACCP-beginselen gebaseerde procedures, met inbegrip van de bevordering/flexibilisering van de uitvoering in bepaalde levensmiddelenbedrijven.

Het hof van beroep heeft hieruit afgeleid dat de Europese regelgeving slechts een aantal inspanningsverplichtingen oplegt aan exploitanten van levensmiddelenbedrijven in de groot- en detailhandel, zodat de constatering door de nationale administratieve autoriteit dat er sporen en uitwerpselen van ongedierte in winkels en magazijnen aanwezig zijn op zich geen schending van voornoemde Europese regels oplevert.

8. Verzoeker is daarentegen van mening dat de Uniewetgever op het gebied van ongediertebestrijding niet eenvoudigweg een doelstelling inzake hygiëne en voedselveiligheid heeft geformuleerd waarnaar de exploitanten moeten streven. Een dergelijke uitlegging zou het gebod inzake hygiëne en voedselveiligheid uithollen. Volgens verzoeker hebben de exploitanten alleen speelruimte bij de keuze van de toe te passen praktijken, maar niet bij het te behalen resultaat. Hij is van mening dat het feit dat de nationale administratieve autoriteit de aanwezigheid van sporen en uitwerpselen van ongedierte constateert, bijgevolg volstaat om aan te tonen dat het gebod inzake hygiëne en voedselveiligheid niet in acht is genomen, zonder dat deze autoriteit hoeft te bewijzen dat de exploitant niet alle mogelijke maatregelen heeft genomen om het ongedierte te bestrijden.

9. Aangezien de verplichtingen inzake hygiëne en voedselveiligheid hun oorsprong vinden in de Europese regelgeving, moet aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de in het dictum van dit arrest geformuleerde vraag worden gesteld, die betrekking heeft op de juridische reikwijdte die moet worden toegekend aan artikel 4, lid 2, van verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 en bijlage II daarbij.

OM DIE REDENEN

schorst

HET HOF

de behandeling van het cassatieberoep tot het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak heeft gedaan over de volgende prejudiciële vraag:

Leggen de verplichtingen die zijn neergelegd in artikel 4, lid 2, van verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne en in bijlage II bij deze verordening, meer in het bijzonder in hoofdstuk I, punt 2, onder c), hoofdstuk V, punt 1, onder a), en hoofdstuk IX, punten 2, 3 en 4, ervan, de exploitanten van levensmiddelenbedrijven in de groot- en detailhandel een resultaatsverplichting op in die zin dat de vaststelling van sporen of uitwerpselen van ongedierte in winkels en magazijnen, behoudens overmacht, vreemde oorzaken, of onoverkomelijke dwaling, volstaat om aan te tonen dat voornoemde verordening is geschonden, of geldt voor exploitanten van levensmiddelenbedrijven slechts een inspanningsverplichting, dat wil zeggen dat zij al het mogelijke moeten doen om de aanwezigheid van ongedierte te voorkomen, zodat de enkele vaststelling door de nationale administratieve autoriteit dat er in winkels en magazijnen sporen of uitwerpselen van ongedierte aanwezig zijn, niet volstaat om schending van die verordening aan te tonen?

[OMISSIS]